

UCHWAŁA NR

RADY GMINY NIEMCE

z dnia 2025 r.

**w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób
Doznających Przemocy Domowej w Gminie Niemce na lata 2026-2030**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 1153 ze zm.), art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1673 ze zm.), Rada Gminy Niemce uchwala, co następuje:

§ 1

Przyjmuje się Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Niemce na lata 2026-2030, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2

Z dniem wejścia w życie niniejszej uchwały traci moc Uchwała Nr LI/511/2023 Rady Gminy Niemce z dnia 26 kwietnia 2023 r. w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2023-2028.

§ 3

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Niemce.

§ 4

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

WÓJT
mgr inż. Marian Golianek

2. **ADWOKAT**
Łukasz Sapuła

ТАЖОУДА

гитонд ахонд

**GMINNY PROGRAM
PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY
DOMOWEJ I OCHRONY OSÓB
DOZNAJĄCYCH PRZEMOCY
DOMOWEJ
W GMINIE NIEMCE
NA LATA 2026 – 2030**

1. Wprowadzenie

Rodzina – fundament życia i funkcjonowania każdej społeczności, jest instytucją uniwersalną. Nie tylko zaspokaja podstawowe i najważniejsze potrzeby ludzi, ale będąc wspólnotą najmniejszą, buduje społeczności największe. To jej kondycja warunkuje, jakość całych społeczeństw i narodów. Chociaż w swej formie może się różnić w poszczególnych społeczeństwach, występuje w każdej szerokości i długości geograficznej. Rodzina, jako najtrwalsza struktura życia społecznego i podstawowa komórka, rozwija się poprzez przyjmowanie członków z zewnątrz, lecz przede wszystkim drzemie w niej potencjał wyrażający się w możliwości zrodzenia oraz wychowania potomstwa. Ta szczególna rola rodziny, wraz z całą jej strukturą i funkcjami, ulega wpływom czasu w wymiarze cywilizacyjnym i kulturowym. Wszelkie transformacje w przestrzeni społecznej, politycznej, prawnej, kulturowej czy medycznej skutkują przemianami rodziny. Wyraźnie widoczne są przeobrażenia w sposobie pojmowania instytucji małżeństwa, wieku, w którym podejmowane są decyzje o jego zawarciu lub o liczebności tworzonej rodziny, świadczące o otwartości małżonków na potomstwo. Zmiany te dotyczą również wymiaru zaangażowania zawodowego jej członków, podziału ról w małżeństwie, trwałości więzi małżeńskiej i podstawowych funkcji rodziny.¹ Jednak coraz częściej można usłyszeć, że rodziny nie wywiązują się ze swoich zadań. Zamiast być oparciem dla człowieka, stają się źródłem zła, traumatycznych przeżyć oraz doświadczeń, które są spowodowane przemocą. Przemoc jest zjawiskiem coraz częściej występującym w kręgach społecznych. Niemal każdego dnia jesteśmy świadkami przemocy, jego ofiarami czy obserwatorami zachowań demonstrujących czyjaś przewagę, władzę, siłę, która wywołuje cierpienia innych lub przeciwnie, działania manifestujące czyjaś bezsilność, potrzebę czyjejś uwagi, sprawiając ból, poniżając, zmuszając do uległości czy szukania pomocy. Jednocześnie prawie codziennie media donoszą o kolejnych porzuconych noworodkach, dzieciach maltretowanych przez swoich rodziców, lub ich partnerów, o maluchach, które umierają w skutek pobicia lub zaniedbania, aktach przestępczych na tle seksualnym.²

¹K.M.Stępkowska, J.M.Stępkowska, *Instytucja rodziny wczoraj i dziś Perspektywa interdyscyplinarna Między prawem a rynkiem*, [w:] *Wpływ uzależnienia na życie rodzinne diagnoza problemu i formy pomocy*, (red.) K.M Stępkowska, J.M. Stępkowska, Lublin 2012, s.5.

²K.Stanek, *Praca socjalna z osobą lub rodziną z problemem przemocy*, Warszawa 2014, s.19.

2. Podstawa prawna Programu

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Niemce na lata 2026-2030 określa między innymi zasady jego działania, założone cele, prezentuje dane statystyczne dotyczące problemu przemocy w Gminie Niemce w latach poprzednich, wskazuje adresatów i realizatorów Programu oraz określa przewidywane efekty. Program powstał na podstawie następujących aktów prawnych związanych z przeciwdziałaniem przemocy domowej:

1. Ustawa z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2025 r. poz. 1214)
2. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U z 2024 poz. 1673)
3. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 6 września 2023 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. z 2023 poz. 1870)
4. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U z 2023 poz. 2151)
5. Uchwała Nr 205 Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2023 r. w sprawie ustanowienia Rządowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024-2020 (M.P. z 2023 poz. 1232).

3. Charakterystyka zjawiska przemocy w rodzinie

Według definicji zawartej w art. 2 pkt. 1 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej przemoc to:

„jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej”

Przemoc domowa to problem, który może dotknąć każdego. Nie ma znaczenia pozycja społeczna, wykonywany zawód, wykształcenie, wiek ani płeć. Ponadto należy zauważyć, że zjawisko przemocy domowej nie jest wydarzeniem jednorazowym. Zwykle zachowania agresywne powtarzają się i pojawiają w określonym schemacie, a mianowicie:

- 1. Pierwsza faza (narastanie napięcia)** często określane, jako „cisza przed burzą”. Na pierwszy rzut oka wydaje się, że w rodzinie lub w związku wszystko jest w porządku. A mimo to wyczuwa się pewnego rodzaju napięcie, które zwiastuje, że coś złego może się wydarzyć. Partner/partnerka staje się coraz bardziej zdenerwowany(a), coraz częściej się złości i unosi gniewem, każdy drobiazg go rozdrażnia i powoduje pretensje. Odpowiedzialnością za to obarcza członków rodziny (żonę/partnerkę, męża/partnera, dzieci). I mimo że próbują oni łagodzić napiętą atmosferę poprzez uspokajanie partnera/męża, partnerkę/żonę lub matkę/ojca, spełnianie ich oczekiwań, tak żeby byli zadowoleni albo poprzez unikanie kontaktu i wchodzenia w konfrontację, to jednak nie przynosi efektu.
- 2. Faza ostrej przemocy** - kiedy emocje sięgają zenitu dochodzi do wybuchu przemocy. Nagromadzone emocje często wywołują zachowania, których siła i rozmiar jest nieadekwatny do przyczyny, która je spowodowała i niejednokrotnie mają z nią niewiele wspólnego. Zwykle drobnostka powoduje, że dochodzi do gwałtownych, agresywnych zachowań wobec członków rodziny: wyzwisk, bicia, niszczenia sprzętów domowych itp. Osoby doznające przemocy czują silny strach i lęk, ale jednocześnie w takim momencie nabierają motywacji do szukania pomocy: wyprowadzają się z domu, podejmują decyzję o rozstaniu, uruchomieniu odpowiednich procedur karnych, wzywają policję. Są przekonane, że już nigdy nie pozwolą na takie zachowanie partnera/ męża, partnerki/żony.
- 3. Faza miodowego miesiąca** - kiedy jednak okazuje się, że złość i napięcie mijają, sprawca przemocy dostrzega, co zrobił i jakie przyniosło to szkody. Widzi, że najbliższe mu osoby partnerka/ żona, partner/mąż i dzieci są przerażone i zapłakane, że cierpią z powodu urazów. Zaczyna odczuwać skruchę, ma wyrzuty sumienia, przeprosza, usprawiedliwia się i obiecuje, że to się nigdy więcej nie powtórzy. Angażuje się w życie rodzinne, pomaga w pracach domowych i opiece nad dziećmi, czasem podaruje kwiaty lub upominki. Bardzo stara się, żeby jego bliscy uwierzyli, że się zmienił. Osoba doznająca przemocy dostrzega to i docenia i bardzo chce wierzyć, że ta zmiana będzie trwała. Znowu czuje się szczęśliwa, kochana i ważna dla partnerki/żony, partnera/męża. Jeśli wyprowadziła się z domu - wraca, jeśli uruchomiła procedury (np. "Niebieskie Karty") - chce je zatrzymać, jeśli powiadomiła odpowiednie służby - chce wycofać zeznania. Wierzy, że krzywdzące zachowanie partnerki/żony, partnera/męża nie powtórzą się. Po pewnym czasie w związku znowu pojawia się napięcie i fazy powtarzają się. Warto pamiętać, że kolejne fazy miodowego

miesiąca są coraz krótsze, a zachowania sprawcy przemocy są coraz bardziej brutalne.³

Rodzaje przemocy:

Fizyczna - naruszanie nietykalności fizycznej.

Psychiczna - naruszenie godności osobistej.

Seksualna - naruszenie intymności.

Ekonomiczna - naruszenie własności.

Zaniedbanie - naruszenie obowiązku do opieki ze strony osób bliskich.

Każdy rodzaj przemocy przybiera różne formy:

Fizyczna - naruszanie nietykalności fizycznej. Przemoc fizyczna jest intencjonalnym zachowaniem powodującym uszkodzenie ciała lub niosącym takie ryzyko, np.: popychanie, szarpanie, ciągnięcie, szturchanie, klepanie, klapsy, ciągnięcie za uszy, włosy, szczypanie, kopanie, bicie ręką, pięścią, uderzenie w twarz - tzw. "policzek", przypalanie papierosem, duszenie, krępowanie ruchów, itp.;

Psychiczna - naruszenie godności osobistej. Przemoc psychiczna zawiera przymus i groźby np.: obrażanie, wyzywanie, osądzanie, ocenianie, krytykowanie, straszenie, szantażowanie, grożenie, nieliczenie się z uczuciami, krzyczenie, oskarżanie, obwinianie, oczernianie, krzywdzenie zwierząt, czytanie osobistej korespondencji, ujawnianie tajemnic, sekretów, wyśmiewanie, lekceważenie, itp.;

Przemoc psychiczna jest najczęstszą formą przemocy i jest trudna do udowodnienia.

Seksualna - naruszenie intymności. Przemoc seksualna polega na zmuszanie osoby do aktywności seksualnej wbrew jej woli, kontynuowaniu aktywności seksualnej, gdy osoba nie jest w pełni świadoma, bez pytania jej o zgodę lub gdy na skutek zaistniałych warunków obawia się odmówić. Przymus może polegać na bezpośrednim użyciu siły lub emocjonalnym szantażu, np.: wymuszanie pożycia, obmacywanie, gwałt, zmuszanie do niechcianych praktyk seksualnych, nieliczenie się z życzeniami partnerki/partnera, komentowanie szczegółów anatomicznych, ocenianie sprawności seksualnej, wyglądu, itp.;

Ekonomiczna - naruszenie własności. Przemoc ekonomiczna wiąże się celowym niszczeniem czyjejś własności, pozbawianiem środków lub stwarzaniem warunków,

³ PAŃSTWOWA AGENCJA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH, Przemoc w rodzinie-sytuacja osób doznających przemocy w rodzinie, s. 11-12.

w których nie są zaspokajane niezbędne dla przeżycia potrzeby, np.: niszczenie rzeczy, włamanie do zamkniętego osobistego pomieszczenia, kradzież, używanie rzeczy bez pozwolenia, zabieranie pieniędzy, przeglądanie dokumentów, korespondencji, dysponowanie czyjąś własnością, zaciąganie pożyczek "na wspólne konto", sprzedawanie osobistych lub wspólnych rzeczy bez uzgodnienia, zmuszanie do spłacania długów, itp.

Zaniedbanie - naruszenie obowiązku do opieki ze strony osób bliskich. Jest formą przemocy ekonomicznej i oznacza np.: nie dawanie środków na utrzymanie, pozbawianie jedzenia, ubrania, schronienia, brak pomocy w chorobie, nie udzielenie pomocy, uniemożliwianie dostępu do miejsc zaspokojenia podstawowych potrzeb: mieszkania, kuchni, łazienki, łóżka, itp.;⁴

Warto przytoczyć również koncepcję Kevina Browne'a i Martina Herberta, którzy wyodrębniają następujące typy przemocy w rodzinie:

- dwa typy przemocy, której sprawcami są dorośli – przemoc wobec małżonka/partnera, przemoc wobec dziecka;
- dwa typy przemocy, której sprawcami są dzieci – przemoc wobec rodziców, przemoc wobec rodzeństwa;
- jeden typ, w którym sprawcami mogą być i dorośli, i dzieci – przemoc wobec osób w podeszłym wieku.

Wyróżnić, więc możemy:

- przemoc wobec dziecka,
- przemoc w relacjach partnerskich,
- przemoc wobec osób starszych.

Przemoc wobec dzieci przejawia się przez wszelkie zachowania osoby bliskiej, w szczególności rodzica lub opiekuna, wykraczające poza społeczne zasady i standardy postępowania z dzieckiem, a godzące w jego zdrowie, rozwój i wolność.

Dorota Kubacka-Jasiecka uważa, że przemoc wobec dzieci jest często powiązana z przemocą w rodzinie. Dzieci matek maltretowanych stają się częściej ofiarami przemocy. Dziecko, które jest świadkiem przemocy w rodzinie, staje się dzieckiem krzywdzonym i prezentuje takie same objawy jak dziecko – bezpośrednia ofiara. Przemoc wobec dzieci może przyjmować postać fizyczną, emocjonalną, zaniedbania, braku troski i seksualną. Analizując problem przemocy w relacjach partnerskich, Ewa Kowalewska-Borys uważa, że nie bez znaczenia pozostaje fakt pewnego rodzaju dziedzictwa kulturowego. Bierność, posłuszeństwo i zależność, promowane w tradycyjnym wychowaniu dziewczynek, stają się przeszkodą w skutecznej samoobronie w sytuacjach nadużyć fizycznych, emocjonalnych czy seksualnych. Kobiety

⁴<http://www.niebieskalinia.info/index.php/przemoc-w-rodzinie/8-rodzaj-przemocy>, [dostęp: 13 kwietnia 2023]

bite często szukają winy w sobie, a przemocy starają się uniknąć, modyfikując swoje zachowanie. W tej kategorii możemy rozróżnić przemoc: fizyczną, psychiczną, seksualną i ekonomiczną. Przemoc wobec osób starszych może występować, jako „akt popełniony lub też, jako zaniechanie działania”. Przemoc wobec osób starszych jest już bardzo poważnym problemem społecznym, choć statystyki wciąż nie odzwierciedlają tego zjawiska w rzeczywistości. Wobec tej grupy rozpoznawane są formy przemocy: fizycznej, psychicznej, zaniedbania i przemocy ekonomicznej.⁵

Mechanizmy przemocy:

Zjawisko prania mózgu - często opisywane w związku z sektami religijnymi, ale występujące także w związkach, w których dochodzi do przemocy. Jest to szereg zabiegów, celowych, systematycznych, które mają zmienić czyjeś przekonania, postawy, uczucia, potrzeby, aby manipulowana osoba działała zgodnie z oczekiwaniami osoby manipulującej: czyli osoba krzywdzona ma być całkowicie podporządkowana sprawcy przemocy.

Metody stosowania prania mózgu:

- a) izolacja** - sprawca odcina swoją żonę/ partnerkę, męża/partnera od kontaktów z innymi ludźmi, kontroluje je, wybiera, z kim może się spotykać,
- b) poniżanie i degradacja** - sprawca poniża swoją ofiarę, deprecjonuje, podważa jej wartość we wszystkich obszarach życia, jako matki/ojca, żony/męża, kochanki/kochanka, gospodyni domowej,
- c) monopolizacja uwagi** - sprawca doprowadza do tego, że jego żona/mąż, partnerka/partner boi się podjąć jakąkolwiek decyzję, cokolwiek powie i zrobi zawsze przefiltruje to przez to, co na ten temat sądzi jego żona/partnerka, mąż/partner,
- d) doprowadzenie do wyczerpania** - sytuacja ciągłego zagrożenia, niepewność napięcia, gotowości do minimalizowania ryzyka aktu przemocy doprowadza do wyczerpania,
- e) wywoływanie lęku i depresji** - osoby krzywdzone, oprócz problemu przemocy, muszą bardzo często mierzyć się z zaburzeniami lękowymi i depresyjnymi, które są efektem doznawania przemocy,

⁵ A. Adamowska-Kalwa, *Przemoc w rodzinie Analiza podstawowych pojęć na podstawie współczesnej literatury*, „Studia Teologiczno-Historyczne Śląska Opolskiego 38” 2018, nr.1, s. 274-275.

f) naprzemiennosc kary i nagrody - osoba krzywdzona nigdy nie wie, kiedy nastapi atak, a kiedy uda się go uniknąć. Doprowadza to do przekonania, że „nic ode mnie nie zależy”, zaburza poczucie bezpieczeństwa i kontroli nad swoim życiem.

Syndrom wyuczonej bezradności - jest poddaniem się, zaprzestaniem działania, które wynika z przekonania, że i tak cokolwiek zrobię, nie będzie to miało wpływu na sytuację. Taka postawa wynika z wcześniejszych doświadczeń, kiedy osoba krzywdzona podejmowała próby przeciwdziałania przemocy, zakończone niepowodzeniem. Można powiedzieć, że osoba krzywdzona nauczyła się, że nic nie rozwiąże jej problemu, że taki jest „jej los”.

Proces wiktylizacji - przyjęcie tożsamości ofiary, przekonanie, że zasługuję na takie traktowanie, że ponoszę winę za przemoc.

Trzy etapy procesu wiktylizacji:

a) burzenie utrwalonych przekonań - akty przemocy burzą obraz rodziny, jaki chciałaby budować osoba poddana przemocy. W wyniku przemocy traci ona poczucie bezpieczeństwa i uporządkowania życia, traci zaufanie do siebie i innych. Na tym etapie poszukuje jeszcze pomocy, w jakiś sposób stara się przerwać sytuację przemocy,

b) wtórne zranienie - niestety, osoba krzywdzona nie dostaje wsparcia, pomocy. Spotyka się z niedowierzaniem, zostaje zbagatelizowana, zostawiona sama sobie, a nawet jest obwiniana o przemoc,

c) przyjęcie tożsamości ofiary - w wyniku wtórnego zranienia, powtarzania się aktów przemocy oraz na skutek zmniejszającej się umiejętności radzenia sobie z urazami, osoba krzywdzona zaczyna przystosowywać się do roli ofiary i przestaje się bronić. Dochodzi do przekonania, że zasługuje na takie traktowanie.

Syndrom sztokholmski- mówimy o nim wtedy, gdy spełnione są cztery warunki:

- Ofiara uważa, że jej żona/partnerka, mąż/partner jest zdolny do zrobienia jej krzywdy,
- Sprawca przejawia odruchy życzliwości, zdarza mu się zachowywać przyjaźnie wobec swojej żony/ partnerki, męża/partnera,
- Ofiara jest przekonana o braku możliwości uzyskania pomocy,
- Izolacja ofiary, która czuje się całkowicie osamotniona i bezradna.⁶

⁶PAŃSTWOWA AGENCJA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH, *Zatrzymać i zrozumieć przemoc w rodzinie*, s.-6-7.

4. Diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie w gminie Niemce

Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy domowej nakłada na gminy obowiązek tworzenia zespołów interdyscyplinarnych do spraw przeciwdziałania przemocy domowej, które realizują zadania w oparciu o procedurę „Niebieskie Karty”, mającą na celu udzielanie pomocy i wsparcia rodzinom uwikłanym w problemy przemocy domowej.

Problematyka przemocy domowej dotyczy również Gminę Niemce. Na podstawie przepisów ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej na terenie Gminy Niemce działa Zespół Interdyscyplinarny, w skład którego wchodzi przedstawiciele:

1. Ośrodka Pomocy Społecznej w Niemcach;
2. Stowarzyszenia Inicjatyw Lokalnych Gminy Niemce;
3. Szkoły Podstawowej w Jakubowicach Konińskich;
4. Szkoły Podstawowej w Nasutowie;
5. Szkoły Podstawowej w Niemcach;
6. Szkoły Podstawowej w Rudce Kozłowieckiej;
7. Zespołu Placówek Oświatowych w Ciecierzynie;
8. Zespołu Placówek Oświatowych w Dysie;
9. Szkoły Podstawowej w Krasieninie;
10. Przedszkola Publicznego w Niemcach;
11. Komisariatu Policji w Niemcach;
12. Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Niemcach;
13. II Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej do Wykonywania Orzeczeń w sprawach Rodzinnych i Nieletnich;
14. I Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej do Wykonywania Orzeczeń w Sprawach Karnych;
15. Zespołu Opieki Zdrowotnej w Niemcach SPZOZ.

Podejmowanie skutecznych działań na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej w Gminie Niemce oraz dobór odpowiednich narzędzi pracy w rodzinach doświadczających przemocy domowej wymaga przeanalizowania skali tego zjawiska oraz osób nim dotkniętych na podstawie danych zgromadzonych w latach ubiegłych. Zestawione poniżej dane są efektem ich gromadzenia przez Zespół Interdyscyplinarny i Ośrodek Pomocy Społecznej w Niemcach.

Z danych ewidencji ludności na dzień 31 grudnia 2025 r. wynika, że w Gminie Niemce zamieszkuje łącznie 20.924 mieszkańców, w tym 8.204 mężczyzn, 8.715 kobiet i 4.005 dzieci (0-16 lat).

Zjawisko przemocy domowej jest niewątpliwie jedną z wielu sytuacji kryzysowych, w jakiej należy podjąć skuteczne działania interwencyjne i wspierające. Jest zjawiskiem złożonym i wieloaspektowym, wymagającym kompleksowych i skoordynowanych rozwiązań w obszarze jej zapobiegania.

Na podstawie dokumentacji, na przestrzeni lat 2023-2025 wynika, że zjawisko przemocy ma tendencję wzrostową. W dalszym ciągu dominującą instytucją wdrażającą procedurę "Niebieskie Karty" są funkcjonariusze Policji.

Należy zwrócić uwagę na coraz większą świadomość dzieci z rodzin gdzie dochodzi do aktów przemocy, które nie pozostają w bezczynności i zgłaszają te sytuacje, najczęściej w siedzibie szkoły.

W porównaniu do lat ubiegłych w rozwiązywanie zjawiska przemocy włączyli się pracownicy oświaty i reagują na zgłaszanie uczniów niepokojących sytuacji w rodzinie.

Lp.	Rok	Wdrożona procedura „Niebieska Karta”	Liczba Nk kontynuowana z lat poprzednich	Liczba zakończonych NK w danym roku
1	2023	47	10	30
2	2024	30	15	24
3	2025	49	19	33

Wszczęcie procedury NK przez poszczególne instytucje na przestrzeni lat 2023-2025					
ROK	Policja	Jednostka Organizacyjna Pomocy Społecznej	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	Ochrona Zdrowia	Oświata
2023	31	6	0	0	10
2024	28	4	0	0	6
2025	40	2	0	1	8

Lp.	2023	2024	2025
Liczba pokrzywdzonych			
kobiety	34	26	28
mężczyźni	4	3	6
dzieci	31	17	32
osoby niepełnosprawne	1	0	3
osoby starsze	3	0	2
Liczba sprawców przemocy			
kobiety	3	5	10
mężczyźni	50	22	41
dzieci	0	0	1
osoby niepełnosprawne	1	1	0
osoby starsze	1	1	4

Niepokojącym zjawiskiem jest fakt, iż w przedstawionym powyżej wzrasta odsetek dzieci dotkniętych przemocą.

Dane te nie oddają w pełni obrazu przemocy na terenie Gminy Niemce. Zjawisko to jest powszechne, jednak nie zawsze jest ujawniane, co utrudnia rozpoznanie i przeciwdziałanie jej. Prowadzone działania lokalne jak i ogólnopolskie powodują zmiany świadomości społecznej i z jednej strony zwiększa się gotowość domniemanych ofiar przemocy do ujawniania takich spraw, a z drugiej wiążą się z większym profesjonalizmem przedstawicieli służb zobowiązanych do podejmowania interwencji i udzielania pomocy.

Na podstawie zgromadzonej dokumentacji w sprawie procedury „Niebieskie Karty” wynika, że podejrzanymi o stosowanie przemocy na przestrzeni lat w dalszym ciągu są mężczyźni ale wzrasta liczba kobiety podejrzanych o stosowanie przemocy.

Pracownicy Ośrodka Pomocy Społecznej podejmowali szereg działań informacyjno-edukacyjnych w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej skierowanych do mieszkańców gminy Niemce.

5. ANALIZA SWOT ZJAWISKA PRZEMOCY DOMOWEJ

Opracowana diagnoza problemu przemocy w rodzinie umożliwiła sporządzenie analizy SWOT, która określiła atuty i mankamenty analizowanego problemu, bariery i utrudnienia w przeciwdziałaniu przemocy. Analiza SWOT wyznaczyła także szanse, które odpowiednio wykorzystane staną się impulsem do rozwoju i osłabiać czynniki zewnętrzne negatywne oraz zagrożenia, czyli wszystko to co stwarza bariery i przeszkody w przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
• Na terenie gminy istnieją podmioty dysponujące pracownikami pierwszego kontaktu, stanowiących źródło informacji o przemocy domowej (m.in. pracownicy socjalni, dzielnicowi, pedagodzy szkolni) • Coraz więcej szkoleń dla służb pierwszego kontaktu • Wzrastająca liczba zgłoszeń przypadków przemocy domowej • Zwiększenie świadomości mieszkańców i korzystanie ze wsparcia pomocy specjalistycznej • Utworzenie Krajowej Mapy Bezpieczeństwa i możliwości anonimowych zgłoszeń • Zjawisko coraz bardziej nagłaśniane przez media	• Zjawisko przemocy, które jest silnie zakorzenione w obyczajowości i podtrzymywane stereotypy, • Brak rozwiniętej infrastruktury socjalnej (zasobów mieszkaniowych dla ofiar przemocy domowej, lokali socjalnych), • Problemy mieszkaniowe uniemożliwiające skuteczną izolację sprawców przemocy w rodzinie, • Brak możliwości interwencji w środowiskach zagrożonych poza godzinami pracy członków Zespołu Interdyscyplinarnego • Brak oferty w postaci telefonu zaufania w sytuacji kryzysowej • Brak zainteresowania Programami Korekcyjno – Edukacyjnymi.
• Wysoka świadomość wśród kadr działających w jednostkach gminnych co do rangi problemu przemocy domowej	• Brak zaangażowania niektórych instytucji systemu (placówki służby zdrowia i oświaty) w przypadkach przemocy domowej
• Opracowana Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Niemce • Nieformalne, zawodowe kanały wymiany informacji pomiędzy znającymi się osobiście i współpracującymi ze sobą pracownikami różnych podmiotów	• Niechęć osób dotkniętych przemocą jak i osób podejrzanych o stosowanie przemocy do korzystania z proponowanych form pomocy i wsparcia

gminy • Funkcjonujący gminny system przeciwdziałania problemom alkoholowym, często związanym z problemem przemocy w rodzinie • Wykorzystywanie narzędzi rejestracji aktów przemocy w rodzinie przez: OPS, KP • Wszechstronna pomoc członków Zespołu Interdyscyplinarnego na rzecz osób dotkniętych zjawiskiem przemocy	
SZANSE	ZAGROŻENIA
• Tworzenie i realizacja na poziomie gminy spójnych systemów profilaktyki i przeciwdziałania zjawisku koordynujących działania wszystkich służb, • Zwiększający wskaźnik zaufania do instytucji udzielającej pomocy osobom pokrzywdzonym	• Pogłębiający się problem przemocy w rodzinie, bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych • Niechęć osób dotkniętych przemocą jak i osób podejrzanych o stosowanie przemocy do korzystania z proponowanych form pomocy i wsparcia
• Szkolenia dla kadr pomocy społecznej, policji, ochrony zdrowia, placówek oświatowych z zakresu przeciwdziałania i reagowania na zjawisko • Możliwość poprawy sytuacji w rodzinach dotkniętych przemocą poprzez podejmowanie odpowiednich działań przez służby do tego powołane	• Zjawisko powodujące duże szkody społeczne, gdyż zaburza funkcjonowanie całych rodzin • Rozciągnięte w czasie działania od ujawnienia przemocy do trwałej zmiany w sytuacji ofiary
• Realna współpraca samorządu terytorialnego z innymi podmiotami realizującymi zadania wynikającymi z ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie	• Niskie nakłady finansowe na walkę ze zjawiskiem • Skutki zjawiska są ponoszone przez jego ofiary i świadków latami, nawet po ustaniu przemocy

6. Cele, zadania, sposoby realizacji Programu.

Szczegółowa diagnoza problemu przemocy w rodzinie w gminie Niemce dała podstawę sformułowania celów programu: głównego oraz operacyjnych. Cel główny realizowany będzie za pomocą celów operacyjnych oraz wyznaczonych zadań. Opracowane cele programu mają przede wszystkim ograniczyć skalę zjawiska przemocy domowej oraz skutków stosowania przemocy. W realizację celów operacyjnych oraz zadań programu zaangażowane zostaną różne podmioty, instytucje i organizacje, których zadaniem jest przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.

Adresaci programu:

- osoby i rodziny zagrożone lub doświadczające przemocy domowej,
- osoby stosujące przemoc domową,
- społeczność lokalna,
- przedstawiciele instytucji i służb pracujących z osobami i rodzinami zagrożonymi bądź dotkniętymi przemocą.

Realizatorzy programu – instytucje i placówki:

- Ośrodek Pomocy Społecznej w Niemcach,
- Komisariat Policji w Niemcach
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Niemcach,
- Stowarzyszenie Inicjatyw Lokalnych Gminy Niemce;
- Szkoła Podstawowa im. Joachima Lelewela w Jakubowicach Konińskich;
- Szkoła Podstawowa im. Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Nasutowie;
- Szkoła Podstawowa im. Marty z Budnych Łosiowej w Niemcach;
- Szkoła Podstawowa im. Twórców Ludowych Lubelszczyzny w Rudce Kozłowieckiej;
- Zespół Placówek Oświatowych w Ciecierzynie;
- Zespół Placówek Oświatowych w Dysie;
- Szkoła Podstawowa w Krasieninie;
- Przedszkole Publiczne w Niemcach;
- Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej do Wykonywania Orzeczeń w sprawach Rodzinnych i Nieletnich;
- Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej do Wykonywania Orzeczeń w Sprawach Karnych;
- Zespół Opieki Zdrowotnej w Niemcach SPZOZ.

Koordynatorem Programu jest Ośrodek Pomocy Społecznej w Niemcach.

Cel główny: Ochrona ofiar przemocy domowej, przeciwdziałanie przemocy domowej oraz zwiększenie skuteczności i dostępności pomocy dla rodzin, w których zachodzi zjawisko przemocy.

Cele szczegółowe:

1. Wielowymiarowe wsparcie osób doznających przemocy- większa dostępność, bogatsza oferta pomocy.
2. Rozszerzenie oferty działań skierowanych do osób stosujących przemoc domową.
3. Zwiększenie poziomu świadomości mieszkańców Gminy Niemce dotyczącej rozpoznawania i możliwości prawidłowego reagowania na zjawisko przemocy.
4. Zwiększenie stopnia profesjonalizmu i umiejętności osób świadczących wsparcie osobom, których dotyczy zjawisko przemocy.

Cel 1: Wielowymiarowe wsparcie osób doznających przemocy – większa dostępność, bogatsza oferta pomocy.

Kierunki działań	Realizatorzy zadania	Wskaźniki	Efekty
Kontynuowanie działalności Zespołu Interdyscyplinarnego w Gminie Niemce.	ZI	Liczba posiedzeń Zespołu; Liczba posiedzeń grup diagnostyczno - pomocowych	Monitorowanie zjawiska przemocy na terenie Gminy Niemce oraz dalsze tworzenie oferty pomocowej dla osób/rodzin dotkniętych przemocą
Rozpowszechnianie informacji o instytucjach i możliwościach uzyskania pomocy dla osób doznających przemocy.	UG, OPS, ZI, Policja	Liczba materiałów informatycznych	Zwiększenie poziomu wiedzy mieszkańców Gminy dotyczącej możliwości skorzystania z profesjonalnej pomocy.
Organizowanie i udzielanie osobom doznającym przemocy specjalistycznego poradnictwa: psychologicznego i prawnego	OPS, organizacje pozarządowe, GKRPA	Liczba konsultacji ze specjalistą	Uzyskanie przez osoby doznające przemocy profesjonalnego wsparcia i poradnictwa.
Realizacja procedury „Niebieskie Karty” przez uprawnione podmioty zgodnie z ustawą o przeciwdziałaniu przemocy domowej.	ZI	Liczba wszczętych procedur „Niebieskie Karty” Liczba kontynuowanych w danym roku procedur „Niebieskie Karty” wszczętych w latach poprzednich. Liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty”. Liczba rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty”. Liczba osób doznających przemocy domowej, z podziałem na kobiety, mężczyzn (do 18 r.ż., do 18-67 lat i powyżej 67 lat).	Diagnozowanie zjawiska przemocy na terenie Gminy Niemce.

Zapewnienie ochrony dzieciom w trybie art. 12a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej, w związku z zagrożeniem zdrowia i życia.	OPS, Sąd w sprawach Rodzinnych, Policja, Służba Zdrowia.	Liczba dzieci, którym zapewniono ochronę w trybie art. 12a ustawy. Liczba zażalenia do sądu Rodzinnego za zapewnienie dziecku ochrony, o której mowa w art. 12a ustawy.	Zapewnienie małoletniemu bezpieczeństwa.
Monitorowanie pomocy udzielanej osobom doznającym przemocy domowej.	ZI, OPS, Policja	Liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty”. Liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty” ze względu na brak zasadności podejmowania działań. Liczba rodzin monitorowanych po zakończeniu procedury „Niebieskie Karty”.	

Cel 2: Rozszerzenie oferty działań skierowanych do osób stosujących przemoc domową.

Kierunki działań	Realizatorzy zadania	Wskaźniki	Efekty
Interweniowanie oraz reagowanie właściwych służb na stosowanie przemocy domowej w ramach prowadzonej procedury „Niebieskie Karty”.	OPS, ZI, GKRPA, Policja	Liczba osób stosujących przemoc domową objętych procedurą „Niebieskie Karty”, z podziałem na kobiety i mężczyźni (do 18 r.ż., do 18-67 lat i powyżej 67 lat). Liczba zawiadomień do Policji o możliwości popełnienia przestępstwa. Liczba przekazanych Policji informacji o ponownym stosowaniu przemocy domowej przez osoby uprzednio skazane za stosowanie przemocy. Liczba skierowanych do GKRPA o podjęcie działań w stosunku do osób nadużywających alkohol. Liczba osób skierowanych przez GKRPA do sądu o zobowiązanie do podjęcia leczenia. Liczba osób stosujących przemoc domową skierowanych przez ZI do udziału w programach edukacyjnych lub/i wspierających realizowanych przez powiat.	Podniesienie poziomu wiedzy osób stosujących przemoc dot. niewłaściwych zachowań i konsekwencji stosowania przemocy.
Umożliwienie kontaktowania się osób stosujących przemoc domową z osobami doznającymi przemocy domowej.	Policja	Liczba zastosowanych nakazów natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia i zakazów zbliżania się do wspólnie zajmowanego mieszkania i	Natychmiastowe zapewnienie bezpieczeństwa osobie doznającej przemocy.

		jego bezpośredniego otoczenia. Liczba zastosowanych zakazów kontaktowania się z osobą doznającą przemocy domowej. Liczba zastosowanych zakazów wstępu na teren szkoły, placówki oświatowej, opiekuńczej, obiektu sportowego lub miejsca pracy i przebywania na tym terenie.	
--	--	---	--

Cel 3: Zwiększenie poziomu świadomości mieszkańców Gminy Niemce dotyczących rozpoznawania i możliwości prawidłowego reagowania na zjawisko przemocy.

Kierunki działań	Realizatorzy zadania	Wskaźniki	Efekty
Wspieranie różnych form spędzania czasu wolnego sprzyjających zachowaniom wolnym od agresji i wzmocnieniu więzi rodzinnych.	UG	Liczba festynów rodzinnych.	Zmniejszenie zjawiska przemocy na terenie Gminy Niemce.
Edukacja mieszkańców gminy dotycząca zagadnień związanych z przemocą.	Policja	Liczba przeprowadzonych zajęć/pogadarek.	Zwiększenie poziomu wiedzy mieszkańców Gminy Niemce dotyczących zjawiska przemocy.

Cel 4: Zwiększenie kompetencji zawodowych pracowników służb instytucji i organizacji zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy domowej.

Kierunki działań	Realizatorzy zadania	Wskaźniki	Efekty
Organizacja szkoleń dla podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej.	ZI, OPS, Policja	Liczba przeprowadzonych szkoleń. Liczba osób uczestniczących w szkoleniach.	Doskonalenie kompetencji przedstawicieli podmiotów realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy.

7. Przewidywane efekty Programu.

1. Zwiększenie świadomości dotyczącej przemocy i możliwości uzyskania wsparcia przez mieszkańców Gminy Niemce.
2. Zwiększenie umiejętności osób doznających przemocy w zakresie rozpoznawania zachowań przemocowych i korzystania z ofert pomocowych co zmniejszy zjawisko przemocy domowej.
3. Wzbogacenie dostępności i zasięgu szeroko rozumianej pomocy specjalistycznej, zarówno dla osób zagrożonych jak i doświadczających przemocy.
4. Nabycie umiejętności radzenia sobie z negatywnymi emocjami, szczególnie przez osoby stosujące przemoc poprzez wsparcie indywidualne i udział w programach korekcyjno-edukacyjnych lub objętych wsparciem specjalistycznym.

5. Zwiększenie zaangażowania przedstawicieli instytucji w rozwiązywanie problemu przemocy i współpracy międzyinstytucjonalnej.

8. Źródła finansowania

Działania realizowane w ramach Programu finansowane będą z budżetu Gminy Niemce, budżetu państwa oraz ewentualnych środków zewnętrznych pozyskiwanych w ramach programów i konkursów na dofinansowanie zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej.

9. Monitoring

Zadania określone do wykonywania w programie wymagają monitoringu. Pozwoli on na kontrolowanie stanu realizowanych celów, ocenę osiągniętych wskaźników i ewentualną korektę przyjętych zadań. Monitoring pozwoli na dokonanie oceny czy efekt końcowy jest zgodny z obranymi celami w programie. W realizację działań w programie zaangażowanych będzie wiele różnych instytucji, członków Zespołu Interdyscyplinarnego i dlatego konieczna będzie koordynacja tych działań ze strony Ośrodka Pomocy Społecznej w Niemcach.

Przy ocenie realizacji Programu będą brane pod uwagę następujące wskaźniki:

1. Liczba osób/rodzin objętych pomocą.
2. Liczba osób przeszkolonych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.
3. Ilość działań profilaktycznych w placówkach oświatowych.
4. Liczba posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego i grup diagnostyczno-pomocowych.
5. Liczba Wszczętych procedur „Niebieskie Karty”.
6. Liczba ofiar przemocy domowej.
7. Liczba osób biorących udział w programach korekcyjno-edukacyjnych.
8. Liczba postępowań przygotowawczych wobec sprawców przemocy.

Podstawą porównawczą do monitorowania i ewaluacji Programu stanowić będzie sprawozdanie przedkładane Wójtowi Gminy Niemce w terminie do 31 marca każdego miesiąca następującego po roku sprawozdawczym.

10. Zakończenie

Przemoc domowa to zjawisko, które nie powinno mieć miejsca. Nikt nie ma prawa naruszać praw i dóbr osobistych człowieka, powodować cierpienie. Przemoc w rodzinach, związkach partnerskich występuje od zawsze i nigdy nie zniknie, ale należy podejmować działania mające na celu zmniejszenie skali tego problemu. Trzeba każdego dnia udzielać wieloaspektowego wsparcia tym, którym nie udało się tych przykrych doświadczeń uniknąć.

Opracowanie Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Niemce na lata 2026 – 2030 pozwoli na dążenie do osiągnięcia wytyczonych celów. Osiągnięcie celów Programu wpłynie na pobudzenie do aktywności instytucji i organizacji działających w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej oraz umożliwi lepszą współpracę pomiędzy jednostkami i podmiotami działającymi na rzecz osób i rodzin dotkniętych zjawiskiem przemocy domowej.

UZASADNIENIE

Zgodnie z art.18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 1153 ze zm.), do wyłącznej właściwości rady gminy należy stanowienie w innych sprawach zastrzeżonych ustawami do kompetencji rady gminy.

Do zadań własnych gminy należy w szczególności tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy domowej, w tym opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej (art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1673 ze zm.)).

Niniejsza uchwała została opracowana na podstawie aktualnych przepisów ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej. Uwzględnia nomenklaturę i definicje wprowadzone w/w ustawą.

